

del evropskih frajmaurerskih tujcev, je 30.000 glav močna drhal napadla nadškófovo poslopje, in kloštre, zlasti jezuitske, razdjala in mnogo duhovnikov umorila. Ostali so pobegnoli. Frajmavrerje vodi po celem svetu en duh (hudobni) do sovraštva zoper Kristusa in njegovo Cerkvo. To je pomislila vredno!

Za poduk in kratek čas.

Zakaj ne obhajamo velikonoči (vuzma) vselej eden in tisti dan?

J. M. St. Nekateri cerkveni prazniki se obhajajo vsako leto tisti dan. Na primer božič je vselej 25. decembra. Drugi prazniki so pa preigibni n. pr. križevo, duhovo ali biškošte. Letos obhajamo ta poslednja 2 praznika precej rano. Zakaj? Zato, ker je bila velikanoč rano nastavljena. Po velikonoči se ravnajo drugi preigibni prazniki. Zakaj pa velikanoč ne praznujemo vsako leto ob enem in tistem dnevu, to prašanje hočemo tukaj kratko pojasniti?

Prvi so velikonoč obhajali Judi. Bog jim je po Mozesu ukazal, vsako leto prazniški in hvaležno ponavljati spomin na veliko milost, po kateri se je izraelskim prvorojencem v Egiptu prizaneslo in vse ljudstvo otelo egipčanske sužnosti. Praša se zdaj najprvle, kedaj so Judi obhajali velikonoč? Tukaj imamo pred vsem vedeti, da je pri Judih leto tudi šteló 12 mesencev. Vendar njih mesenci bili so nekoliko krajši od naših. Računili so namreč svoje mesence od mlaja do mlaja. Toda mesene ne potrebuje od mlaja do mlaja 30 ali 31 dni. On obhodi svojo pot okoli zemlje in okoli svoje lastne osi ter stori zaporedom: mlaj, prvi krajec, šip in poslednji krajec, že v 27 dnevih, 7 urah in 43 minutah. Tedaj judovski mesenci bili so mnogo krajši od naših mesencev, ki štejejo po 30—31 dni. Na dalje Judi svojega leta niso začeli z januarjem, kakor mi, ampak z mesencem, ki so mu pravili: nizana. Ta mesenc obsega prilično drugo polovico našega marca in prvo aprila. Zdaj pa je Judom bilo ukazano po Mozesovi postavi, velikonoč obhajati 14. dan nizana. Na ta dan so jedli velikonočno jagnje. Iz tega pa sledi 1. da je 14. dan nizana bil vselej lunin šip; kajti 1. dan nizana bil je mlaj. 2. da 14. nizan ni zamogel vsako leto biti eden in tisti dan v tednu. Kristus je s svojimi učenci velikonočno jagnje jedel 14. nizana in pri tej priliki postavil sv. Rešnje Telo. Takrat je bil 14. nizan v četrtek. Tedaj je Gospod 15. nizana in sicer v petek na križu umrl in 17. nizana v nedeljo od mrtvih vstal. Mimogredé omenimo, da zavolj šipa ni misliti, da bi solnce pri smrti Zveličarjevi bilo otemnelo na narurni način. Kajti solnce ne mrkne nikoli ob luninem šipu, ampak vselej v mlaju. Otemnenje solncea pri smrti Sina božjega bilo je — pravi čudež.

Občni cerkveni zbor v mestu Niceji l. 325. je Kristjanom prepovedal, velikonoč z Judi vred obhajati 14. nizana, ampak ukazal njim je, vuzem praznovati sledečo nedeljo. To velja še današnji čas. No, in katera nedelja je to? Vselej prva nedelja ob luninem šipu po 21. marcu ali spomladanskem enakonočišču, (t. j. kedar sta noč in dan enako dolga). Letos je prvi šip po 21. marcu bil že 22. marca. Zato smo imeli prvo nedeljo ob prvem šipu po enakonočišču: 28. marca letos veliko noč.

Je li mogoče velikonoč nastaviti še bolj rano, kakor letos? Da, to je mogoče. Leta 1913. bo velikanoč 23. marca. Mislimo si, da je letos 22. dan marca v soboto. Po tem takem bi bili imeli že 23. marca velikonoč. Kedaj se pa nastavi velikanoč najbolj pozno? Takrat, kedar je 21. marca lunin šip in ob enem tudi nedelja. Ta nedelja se nikoli ne vzame za velikonoč. Marveč temu sledeči šip in njegova nedelja velja za velikonoč. Tukaj je zdaj mogoče, da je lunin šip še komaj 18. aprila; in če je na dan 18. aprila nedelja, potem ni ta, ampak prihodna: velikonočna nedelja, t. j. na dan sv. Marka 25. aprila. Kaj takega se le malokedaj zgodi. Zato je nastal latinski pregovor: quando Marcus Pascha dabit, Totus mundus vae clamabit, t. j. kedar svet Marko vuzem daja; Ves svet gorjé navdaja. Tako bo leta 1886.

Pred 23. marcem in za 25. aprilom ni in ne more nikoli biti velikanoč. Prilično utegnemo še večkrat spregovoriti o krščanski pratiki! *)

Luč krščanstva pri panonskih Slovencih.

(Spisal Jak. Gomilšak.)

IV.

Po Privinovi smrti prevzame vladarstvo pokojnega enako pobožen, moder in pogumen sin Kocel. Pospeševal je razvitek krščanstva v deželi, kakor on; olepšal in postavil je mnogo hiš božjih. Glasovita med temi postala je poznej cerkva sv. Mihaela v Vešprimu, kjer je dandanes škofovska stolica. Tudi k njemu dohajal je Luipramov naslednik v vladikovini solnograški: Adalvin. Leta 865. praznoval je sveti božič v Salavaru, (imenovanem tudi Blatnem gradu) vpricho velikega števila duhovenstva in ljudstva. Tudi je pridigoval, birmoval in posvetil po deželi nekatere cerkve.

Vse, kar je bilo pripovedovano dozdej o pokristjanjenju Slovencev, kaže nam, da so si nabrali nadškofje solnograški v tem težkem in imenitnem delu in prizadetju veliko zaslug, in da so tedaj to dobo omenjene panonske pokrajine po vsej pravici spadale, kakor je cesar Karol Veliki bil odločil, pod solnograško duhovno oblast. Toda te razmere dobile so sčasoma marsikaj neugodnih nasledkov. Slovenec do tujih nemških duhovni-

*) Lepo prosimo!

Vred!

kov, ki so se le redkoma njegovega jezika učili, ni imel dovolj ljubezni in zaupanja, ni jih dovolj razumel. Z duhovniki se je čemdalje več drugih Nemcev doli selilo, in po deželi kakor na Privinovem dvoru iskalo upljiva. Tuje šege, tuja beseda je prišla v veljavo, kratko: duhovna podložnost imela je v spremstvu tudi nekako posvetno odvisnost od Nemcev!

Nerado videl in občutil je to svobodoljuben Kocel. Premišljuje sem ter tje, kako bi na pošten način te razmere v blagor svojega ljudstva predrugačil. Kar mu doleti čez Donavo vest o blagovitem in srečnem delovanju svetih apostolov slovanskih, Cirila in Metoda, med sosednimi Moravljani. „Da bi pač ta sveta moža tudi k nam priti hotela“, — tako vpricho zbranega ljudstva vsklikne, in mu vneme srce za nju. Prej, kakor bi se bili nadjali, njim je ta sreča došla. Kajti ko sta potovala sv. Ciril in Metod leta 867. v Rim, šla sta po Kocelovi deželi. Ves narod in vojvoda nju radostno in slovesno sprejme. Opravljajé v Salavaru službo božjo v slovenski besedi in oznanujé nauk krščanski se sveto navdušenostjo in zgovornostjo, storila sta nepopisljiv vtisek, tako da nju prosi ljudstvo klečé, naj bi ondi ostala. A ker jima to ni bilo mogoče, obljubita ob slovesu, kedar se bota vrnola, zopet obiskati slovensko deželo. Ko pa sv. Cirila v Rimu Bog k sebi pokliče, pride vdrugič naprošen, sv. Metod sam z duhovniki in dijakoni v Salavar, — ne več kot prost mešnik, temuč kot posvečen in od papeža pooblaščen nadškof panoskih Slovincév in Moravljjanov. Zarad vojske, ki je bila ta čas med Nemci in Moravljani, ostal je Metod v veliko veselje Slovincem nektera leta med njimi. To, in ker je ves narod rajši sv. Metoda in njegove slovenske tovariše poslušal, je tako žalilo nemške duhovnike, da so zapustili slovensko deželo, na vrhu jim Rihbald, arhipresbiter, t. j. namestnik solnograškega nadškofa.

Oderuh. Ubog kmet je bil v veliki sili. Moral je iti pri znanem oderthu na posodo prosit. Oderuh mu takoj obljubi denar posoditi, ako mu plača po 9 od 100 gld. Kmetu se to zdi preveliko. Torej opomni oderuha kako bo enkrat pri Bogu o taki odertiji račun dal? Oderuh pa mu odgovori: Ali ne veš, da Bog gleda z nebes dol, in da tedaj on ne bere 9, ampak le 6.

Razne stvari.

(Zakrament sv. firme) bodo prihodni mesenc naš Milostljivi gospod knez in škof delivali v vozeniški dekaniji in sicer: 9. maja v Vozenici; 10. maja pri sv. Antonu na Pohorju in 11. maja v Ribnici.

(Samounori pri vojakih.) V Mariboru se je v enem mesencu samih usmrtilo troje vojakov. Nek častnik si je zavdal, vojak Ign. Špelec se

je 4. marca, Jan. Zajko pa 4. aprila ustrelil. Slednja 2 bila sta vojaka pri 20. lovskem bataljonu. (Anton Slomšek), ki je bil 11. p. m. v Celji od porotnikov zavolj tatbine obsojen na 6 let težke ječe, ni v nobeni rodbinski zvezi z rodbino rajnega škofa Slomškega.

(Po novi vagi in meri) se je že s 1. aprilom začelo računati pri vseh poštah. Računilo se bode po kilogramih, ki vsak znaša toliko, kakor 2 colna funta. Vsak kilogram ima 1000 gramov. S pismi, bukvicami itd., do 100 gramov se ravna tako, kakor poprej do 5 lotov.

(Ponarejalec bankovcev) Fr. Schmidt iz Polčan je pri Jerneju Iskraču v Sočki 2 stotaka napravil ter mu enega obečal, ako bode obadva med ljudi spravil. Tega si pa Iskrač ni upal. Jezen pobere Schmidt bankovca in odide. Zdaj pa je Iskrača tudi jezilo in grivalo ter je ponarejalca sodnji naznanil, ki je tega že prišla in v ječo zaprla.

(Velik požar) je 14letni fant pouzročil s tem, da je v škednu Valentina Majcerja na Sladkigori cigaro kadil. Zatrošen ogenj je pokončal škeden, kolarnico, parmo, hlev in hišni hram.

(Strahovit umor). Krojački mojster 48letni Jan. Pokorni na Dunaju ni imel dela, ne zaslužka, pač pa ženo in petero otrok. Na belo nedeljo večer odpošlje ženo po nekaj v precej oddaljeno krčmo. Ko ta domu pride, najde dveri zaprte. Po sili nje da odpreti in vstopivša najde moža in vse otroke — mrtve. Mož je bil naj poprej otroke in napolsed sam sebe — obesil. Najstarejši otrok je bil star 9 let, najmlajši pa 8 mesencev.

(Dete umorila) je Franciška Semen iz Loke hitro po porodu in ga v cunje povito v slamo skrila. Neusmileno mater je sodnija na Laškem dala zapreti.

(Tatovi) so B. Krulecu v Gorici (Dobrna) ukradli 345 fl. v bankovcih in v srebru in vse meso in slanino ene svinje.

(Dijaki latinskih in realnih šol) pridejo letos 15 dni (16. julija) poprej domu na počitnice. Zato pa bodo morali že 15. septembra v šole nazaj!

(Škof Strossmajer) je ob velikinoči hrvatskemu narodu daroval 40.000 fl. za pozidanje krasne palače v Zagrebu, da se bodo v njej zbirale in hranile umotvorne slike in podobe. Lepa pisanka!

(Brašlovski dekan) č. g. Matija Paprej je 5. aprila umerl, 66 let star.

(Ptujski vojaški magacin) je do tal pogorel. Same stene so ostale. Pogorelo je mnogo ovsu in sena. Tudi železnih ladjie ali pontonov tamošnjega 5. pijonirskega bataljona niso mogli tako ofeti, da nebi bili poškodovani. Kako da se je ogenj zatrosil, to še ni znano. Pravijo da ga je hudobna roka pouzročila.

(Mozirska posojilnica) je začela svoje delovanje. Veliki pondeljek so izvolili g. Jož. Lipolda za ravnatelja g. Ant. Goričarja pa za blagajnika. Želimo njej blagega uspeha!